

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

TRẦN THỊ KIỀU

**MỘT SỐ BIỆN PHÁP SƯ PHẠM
GIÚP ĐỠ HỌC SINH YẾU KÉM MÔN TOÁN 11
TRUNG HỌC PHỔ THÔNG**

**Chuyên ngành: Lý luận và PPDH bộ môn Toán
Mã số: 60.14.01.11**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

NGƯỜI HƯỚNG DẪN : PGS.TS ĐÀO THÁI LAI

THÁI NGUYÊN, 2013

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi, các kết quả nghiên cứu là trung thực và chưa được công bố trong bất kỳ công trình nào khác.

Thái Nguyên, tháng 4 năm 2013

**Xác nhận của giáo viên hướng dẫn
luận văn**

Tác giả luận văn

Đào Thái Lai

Trần Thị Kiều

Xác nhận của trưởng khoa chuyên môn

LỜI CẢM ƠN

Em xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đến PGS.TS Đào Thái Lai, người thầy đã tận tình hướng dẫn em trong suốt quá trình làm luận văn.

Em xin trân trọng cảm ơn Ban giám hiệu, Khoa Toán, Khoa Sau Đại học, Phòng Đào tạo trường Đại học Sư phạm - Đại học Thái Nguyên đã tạo mọi điều kiện thuận lợi cho em trong suốt quá trình học tập và làm luận văn.

Em xin chân thành cảm ơn Ban giám hiệu, các GVcô ở tổ Toán, các em HS khối 11 trường THPT Nguyễn Huệ - Thái Nguyên đã giúp đỡ, tạo mọi điều kiện thuận lợi cho em trong suốt quá trình học tập.

Dù đã rất cố gắng, song Luận văn cũng không tránh khỏi những khiếm khuyết, tác giả mong nhận được sự góp ý của các thầy, cô giáo và các bạn.

Tác giả

Trần Thị Kiều

MỤC LỤC

	Trang
Trang bìa phụ	
Lời cam đoan	
Lời cảm ơn	
Mục lục	i
Danh mục các chữ viết tắt trong luận văn	ii
MỞ ĐẦU	1
Chương 1. CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN	5
1.1 Dạy học phân hóa	5
1.1.1. Định hướng đổi mới PPDH	5
1.1.2. Quan điểm của dạy học phân hóa.....	13
1.1.3. Tổ chức dạy học phân hóa cho một lớp học.....	14
1.2. Đặc điểm của học sinh yếu kém môn Toán.....	17
1.3 Một số nguyên nhân chủ yếu dẫn đến tình trạng học sinh yếu kém môn Toán 11 THPT.....	18
1.4 Thực trạng giúp đỡ học sinh yếu kém môn Toán lớp 11 ở THPT.....	21
1.4.1. Khảo sát thực trạng học sinh yếu kém môn toán lớp 11 THPT	21
1.4.2. Khảo sát thực trạng giúp đỡ học sinh yếu kém môn Toán 11 của giáo viên trung học phổ thông	22
Chương 2. XÂY DỰNG MỘT SỐ BIỆN PHÁP SỰ PHẠM GIÚP ĐỠ HỌC SINH YẾU KÉM MÔN TOÁN 11 THPT	26
2.1 Khái quát chương trình môn Toán 11 Trung học phổ thông	26
2.1.1 Về nội dung chương trình, mục tiêu dạy học môn Toán 11 Trung học phổ thông	26
2.1.2. Một số chú ý khi dạy học Toán 11 cho HSYK.....	28
2.2. Định hướng đề xuất các biện pháp sự phạm giúp đỡ học sinh yếu kém môn Toán 11 ở THPT	32
2.3. Một số biện pháp sự phạm giúp đỡ học sinh yếu kém môn Toán 11 Trung học phổ thông.....	33

2.3.1. Biện pháp 1: Củng cố vững chắc kiến thức “nền”, đảm bảo trình độ xuất phát.....	33
2.3.2. Biện pháp 2: Gợi động cơ để kích thích hứng thú, tính chủ động trong nhận thức của học sinh	39
2.3.3. Biện pháp 3: Luyện tập vừa sức để rèn luyện những kỹ năng cơ bản .	47
2.3.4. Biện pháp 4: Hướng dẫn học sinh phương pháp học trên lớp và tự học ở nhà	57
2.3.5. Biện pháp 5: Quan tâm phát hiện, sửa chữa những sai lầm thường gặp cho học sinh yếu kém	60
2.3.6. Biện pháp 6: Thường xuyên kiểm tra, đánh giá kết quả quá trình học tập của HS	72
2.3.6.1 Đánh giá.....	72
2.3.7. Biện pháp 7: Tăng cường sử dụng các phương tiện dạy học trong dạy học môn Toán 11	78
2.3.8. Biện pháp 8: Tổ chức hoạt động theo cặp, theo nhóm	80
2.4. Kết luận chương 2	84
Chương 3. THỰC NGHIỆM SƯ PHẠM.....	85
3.1. Mục đích thực nghiệm sư phạm	85
3.2. Nội dung thực nghiệm sư phạm	85
3.3. Tổ chức thực nghiệm	85
3.3.1. Chọn lớp thực nghiệm	85
3.3.2 Tiến hành thực nghiệm	86
3.4. Đánh giá kết quả thực nghiệm sư phạm	89
3.4.1 Đánh giá định tính	89
3.4.2 Đánh giá định lượng	90
KẾT LUẬN.....	94
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	95
PHỤ LỤC	97

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT TRONG LUẬN VĂN

Viết tắt	Viết đầy đủ
TN	Thực nghiệm
ĐC	Đối chứng
GV	Giáo viên
HS	Học sinh
NXB	Nhà xuất bản
PPDH	Phương pháp dạy học
SGK	Sách giáo khoa
HSYK	Học sinh yếu kém
DHPH	Dạy học phân hoá
THPT	Trung học phổ thông

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Môn Toán ở THPT có vai trò, vị trí và ý nghĩa hết sức quan trọng trong giáo dục phổ thông. Thứ nhất: Môn Toán có vai trò quan trọng trong việc thực hiện mục tiêu chung của giáo dục phổ thông. Môn Toán góp phần phát triển nhân cách. Cùng với việc tạo điều kiện cho học sinh kiến tạo những tri thức và rèn luyện kỹ năng Toán học cần thiết, môn Toán còn có tác dụng góp phần phát triển năng lực trí tuệ chung như phân tích, tổng hợp, trừu tượng hoá, khái quát hoá rèn luyện những đức tính cần thận, chính xác, tính kỉ luật, tính phê phán, tính sáng tạo, bồi dưỡng óc thẩm mỹ. Thứ hai: Môn Toán THPT tiếp nối chương trình THCS, cung cấp vốn văn hoá phổ thông một cách có hệ thống và tương đối hoàn chỉnh bao gồm kiến thức, kỹ năng, phương pháp tư duy. Thứ ba: Môn Toán là công cụ giúp cho việc dạy và học các môn học khác. Ví dụ như trong năm khối thi chính vào đại học, cao đẳng là (A, B, C, D và A1) thì có bốn khối (A, B, D và A1) các thí sinh đều phải trải qua thi Toán. Bởi vậy dạy và học Toán luôn có vị trí quan trọng hàng đầu trong giáo dục ở trường phổ thông.

Mỗi học sinh là một cá thể riêng biệt, các em khác nhau về ngoại hình, tính cách và khả năng nhận thức trong học tập. Có HS tiếp thu bài học rất nhanh, nhưng có những em tiếp thu bài rất chậm, thậm chí không hiểu gì thông qua hoạt động trên lớp. Chính vì vậy mà sau 1 năm học tập ở cấp THPT dù đã được làm quen với bạn bè mới, với thầy cô giáo có trình độ chuyên môn cao và khối kiến thức được coi là cơ sở của Toán học ở cấp THPT nhưng kết quả học tập cuối năm lớp 10 cho thấy nhiều em học sinh rơi vào tình trạng yếu kém môn Toán.

Hiện nay việc dạy học ở trường THPT tuy đã có nhiều đổi mới song việc dạy học phân hoá, phân loại để bổ sung thêm kiến thức bị “hổng” cho HSYK vẫn chưa được thực hiện thường xuyên do đó không phát huy được tính tích

cực, chủ động trong học tập của các em, khiến các em chưa thể hoà nhập vào hoạt động học tập chung của lớp.

Đề đối tượng HSYK theo kịp chương trình Toán 11 đòi hỏi mỗi em cần phải có một khối lượng kiến thức nền tảng nhất định. Việc giúp đỡ đối tượng HS này bổ sung những “lỗ hổng” là rất cần thiết. Do đó GV cần phải có nhiều biện pháp sư phạm phù hợp để giúp đỡ các em, tạo điều kiện cho các em học lên các lớp học cao hơn và tự tin bước vào cuộc sống. Nhưng vấn đề đặt ra là làm thế nào để HS vừa lấy lại được kiến thức cơ bản nhất ở lớp dưới, vừa hình thành những kỹ năng làm toán và cao hơn là đem lại sự tự tin cho các em trong học tập môn Toán vẫn còn là nỗi niềm trăn trở của nhiều giáo viên và các nhà nghiên cứu khoa học giáo dục.

Với mong muốn góp phần giải quyết vấn đề trên ở một mức độ và phạm vi nhất định chúng tôi lựa chọn nghiên cứu đề tài: “Một số biện pháp sư phạm giúp đỡ học sinh yếu kém môn Toán 11 THPT”.

2. Mục đích nghiên cứu

Đề xuất một số biện pháp sư phạm giúp đỡ HSYK đạt yêu cầu và có kết quả học tập cao hơn.

3. Khách thể, đối tượng và phạm vi nghiên cứu

3.1. Khách thể nghiên cứu: Quá trình dạy học môn Toán 11 THPT.

3.2. Đối tượng nghiên cứu: Các biện pháp sư phạm giúp đỡ HSYK môn Toán lớp 11 THPT.

3.3. Phạm vi nghiên cứu: Học sinh yếu kém môn Toán 11 THPT.

4. Giả thuyết khoa học

Trong dạy học Toán 11, đối với HSYK nếu xác định đúng nguyên nhân và áp dụng những biện pháp dạy học tích cực thì GV có thể giúp đỡ các em HS vươn lên đạt được yêu cầu và có kết quả cao hơn trong học tập góp phần nâng cao chất lượng dạy học môn Toán ở trường THPT.

5. Nhiệm vụ nghiên cứu

5.1. Nghiên cứu cơ sở lý luận của việc khắc phục tình trạng HSYK môn Toán 11.

5.2. Khảo sát việc học môn Toán của HSYK lớp 11, đặc điểm của HS yếu kém Toán, các nguyên nhân học yếu kém Toán của HS và thực trạng giúp học sinh yếu kém môn Toán, tìm hiểu những ưu điểm, hạn chế và nguyên nhân các hạn chế đó.

5.3. Đề xuất một số biện pháp sư phạm giúp đỡ HSYK môn Toán 11 THPT.

5.4. Thực nghiệm sư phạm để kiểm chứng và đánh giá tính khả thi của các biện pháp đề xuất.

6. Phương pháp nghiên cứu

6.1 Phương pháp nghiên cứu lý luận: Tìm hiểu, nghiên cứu tài liệu về các vấn đề liên quan đến đề tài của luận văn.

6.2 Phương pháp điều tra, quan sát: Quan sát, thăm dò thực trạng HSYK môn Toán 11 ở trường phổ thông qua các hình thức: Dạy thử nghiệm, sử dụng phiếu điều tra, dự giờ, quan sát, phỏng vấn trực tiếp.

6.3 Phương pháp nghiên cứu: Nghiên cứu sâu một số trường hợp bồi dưỡng học sinh yếu kém môn Toán.

6.3. Thực nghiệm sư phạm: Tổ chức dạy thực nghiệm tại một số trường THPT để xem xét tính khả thi và hiệu quả của các biện pháp đề xuất. Xử lý số liệu bằng phương pháp thống kê Toán học.

7. Đóng góp của luận văn

7.1. Xác định đặc điểm của HS học yếu Toán, các nguyên nhân học yếu Toán, thực trạng giúp đỡ học sinh học yếu Toán ở THPT, đề xuất một số biện pháp nhằm giúp đỡ HSYK đạt yêu cầu trong học tập môn Toán ở trường phổ thông.

7.2. Các biện pháp này có thể giúp GV trong thực tiễn giảng dạy môn Toán nhằm giúp đỡ các em học yếu môn Toán tiến bộ.

7.3. Luận văn có thể sử dụng làm tài liệu tham khảo cho giáo viên Toán góp phần giảm tỉ lệ học sinh yếu, kém môn Toán ở trường THPT.

8. Cấu trúc của luận văn

Ngoài phần mở đầu và kết luận, nội dung luận văn được trình bày trong ba chương:

Chương 1: Cơ sở lý luận và thực tiễn.

Chương 2: Xây dựng một số biện pháp sư phạm giúp đỡ học sinh yếu kém Toán 11 THPT.

Chương 3: Thực nghiệm sư phạm.

Luận văn sử dụng 27 tài liệu tham khảo và 3 phụ lục đính kèm.